ДВІ ІСТОРІЇ.

Історія бельгійських собак.

Кажуть, що в Бельгії є звичай їздити собаками. Ними селянки возять до міста молоко. Має чоловік корову, чи дві та собаку. Корову доїть, а собакою молоко до міста возить. Коли підробиться, купує ще корову, візок з молоком чим раз тягущий, собака починає "страйкувати". Хитра жінка бере костомаху, причіпляє її на довгий патик, сама сідає на візок, а костомаху держить собаці перед самим носом. І так собака біжить за костомахою аж до самого міста. Там тільки переконається, що ця костомаха не варта була того, щоб за нею так бігти. На другий день жінка набірає вже більше тягару, а собаці знову кістку під ніс. Коров прибуває, а собака все одна. Тільки час від часу свіжу кістку треба їй кинути. Так і смерть її захопить, а кістки таки не дожене.

Історія канадійських робітників.

В маленькій місцевості Іроквойс-Фолс, в північному Онтеріо, є величезна фабрика паперу. Найбільша кажуть і наймодерніша в світі. Колись ця фабрика продукувала 300 тонів паперу денно. Тоді працювало там два рази більше робітників і багато більше машин. Зараз ця сама фабрика продукує аж 500 тонів паперу денно, при половині тих робітників, що працювали перше, й при меншому числі машин. Чудо, тай годі.

На початку робітники працювали, як звичайно, хіба деякі з них доказували, що для них ця робота легка. Боси це запримітили. Вони рада-в-раду, знаєте що, хлопці, кажуть, ми вам дамо "бонус", тільки трошки прискоріть працю.

Рушили. Затріщали спини, поллявся піт, кілька рук і ніг опинилося в зубах машин, але бонус є. Продукція підскочила на 50 тонів денно.

Боси дивляться, все гаразд, робітники привикли.

Тягніть хлопці до 400 тонів, ще щось дамо.

Потягли робітники, а пани бонус скасували.

Ось вам пейда без "бонусу"!

Почалось невдоволення. Шепчуть поміж собою робітники. "Баси" помічають.

А знаєте хлопці що? На якого вам лиха отой бонус здався? Пробуйте дінести 450 тонів, баль справимо вам. з

І знова загаркотіли "ґрайнери", засвистіли машини, чорні залізні триби, поллявся людський піт, працюють робітники, самі стали машинами.

Привезли пани кілька бочок гнилих яблок, "паїв", "кейків" та инших марципанів, приїхали дівчата, заграла орхестра "джаз". Зявилось також і "прогібіції" троха, все в порядку.

Затупали тяжкі ґумові чоботи по цементованій долівці, дівчата танцювали, робітники дивилися.

Пани тоді знову:

А що хлопці; як вам подобається баль?

Гарно, кажуть. Дуже гучний, дай вам господи...

А чи не бажали-б ви ще такого болю?

А чому-ж ні, кажуть, здалось би.

Так от що: діпнете 500 тонів, тоді знову — баль.

Що-ж не діпняли? Діпняли! І знову балювали. Знову "джаз" і дівчата.

А зараз продукують вже 500 та стараються ще 50 нагнати.

На стінах всюди написи:: "сейфти фирст", а в очах кожного, головно в очах босів, "спід-ап" Джан, баль буде.

Йдуть з роботи робітники. Говорять, що потовкло трох мулярів. Мурували стоячи на руштованню, линва, в міру того як вони рухались, розпліталась, і вкінці вони впали з цілим руштованням на долину. Відвезли їх до шпиталю.

Другого дня знова впав один аж з четвертого поверха, разом з "елевейтром". А на елевейторі також є напис "сейфті фирст", але линва проте урвалась.

На валі, кажуть вже переходить 515 тонів. Скоро буде баль. Тепер порівняйте оці дві історії. Чи немає в них щось спільного?

В 1922 році, один робітник в папірні виробляв продукту вартости $5,896.00 і за це діставав платні $1,312.00., оставало $4,584.00.

В 1923 році один робітник в папірні виробляв продукту вартости $6,279.00., за що діставав платні $1,227.00, а оставало $5,052.00.

В.Б.

ДУРНИЙ СИН РОЗУМНОГО БАТЬКА.

Довідуємося з ґазет, що в Парижі помер син польського поета Адама Міцкевича, Владислав Міцкевич.

Помер, то помер, здавалося-б. Хіба варто його згадувати тільки тому, що його батько був поетом? Оказується, що треба згадати. Ґазети доносять, що він ціле життя жив в Парижі, де був речником шляхетської Польщі. Про Українців казав, що "ніяка українська нація не існує".

"Не розумію, — казав він, — чому Французи так цікавляться Україною, якої ніколи не було й нема, коли не брати під розвагу архівів німецького ґенерального штабу. Що дійсно було і є — це народ бандитів, який заселював польську провінцію — Україну".

Отакий то той Владислав — дурний, а може й підлий син великого батька.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

З МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО РУХУ

НА ШЛЯХАХ КЛЯСОВОЇ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ.

Дня 9. липня секретар Профінтерну тов. Лозовський мав в Ленінграді доклад про страйк англійських майнерів.

Аналізуючи історичні та соціяльно-економічні причини, що стали передумовою конфлікту в англійській майнерській промисловості та проголошення загального страйку, Лозовський визначає ці передумови, як дві основні крізи: крізу старого капіталізму та застарілого англійського народнього господарства і крізу серед робітничої кляси.

Щоб позбавитись крізи, англійська буржуазія не зможе йти шляхом раціоналізації системи господарства. Вона намагається позбавитись перешкоди коштом робітництва. Це зустріло відсіч з боку робітничої кляси. Вибухнула боротьба.

Англійські події мають два основні моменти. Перший — це загальний страйк, що не зважаючи на недовгочасність та поражку, є величезним досвідом в історії робітничого руху, коли вперше англійське робітництво відчуло себе єдиною клясою й виступило одностайно.

Другий — англійська робітнича кляса мала змогу оцінити та перевірити, що являє собою її реформістський штаб. А це марно не пройде. Цей досвід був для неї такою прискореною школою політичної грамоти, з якою зможе порівнятися тільки досвід 10-ти літ. На цьому досвіді кристалізуватиметься новий робітничий рух. Наслідком цього досвіду буде та вже й є загальне зрушення робітництва вліво.

Шукаючи відповіди на свої пекучі запитання, англійське робітництво мусітиме об'єктивно відшукувати нові шляхи і ці нові шляхи будуть шляхами клясової революційної боротьби.

СТАБІЛІЗАЦІЯ ПО НІМЕЦЬКИ

З усіх кінців Німеччини надходять повідомлення про дальші звільнення робітників та службовців у звязку з процесом "раціоналізації" німецької промисловости, що тревае далі.

Ото-ж концерн Вольфа закрив в Ашерслебені машинобудівельний завод, звільнивши 1,000 робітників та службовців. Спілка працедавців у Нюренберзі - Фюрте попередила про звільнення 14,000 службовців, 2,500 техніків та 3,500 майстрів, що працюють по підприємствах цієї спілки. Фірма Крупа гадає звільнити протягом найближчих місяців коло 1,000 робітників. Автомобільні заводи Шпандау-Гасельгорст звільняють 1,300 робітників та службовців. Такі самі повідомлення надходять з инших міст Німеччини. В Берліні число безробітних досягає 270,731 осіб, що є 7 раз більше за число безробітних у квітні минулого року. В ряді випадків звільненням робітників та службовців капіталісти мають на меті досягти зниження заробітної платні.

НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

НОВА ФИЛЯ АРЕШТОВАНЬ.

Про відомі вже нашим читачам арештування в Галичині довідуємося з вістей з старого краю слідуюче:

Польська поліція, якій мабуть набридли вічні тіж самі процеси за комунізм, винайшла нову підставу до масового арештовання Українців.

Вона відкрила "шпіонську організацію" в користь Німеччини, якої центром мав-би бути Перемишль, а сіти її мали-б бути роскинені по цілій Польщі. Членами цеї організації мають бути переважно студенти університету, підстаршини війська польського і взагалі круги української інтеліґенції.

У звязку з цею аферою переведено в ночі 21. ц.м. у Львові, Станіславові, Перемишлі і инших містах Східньої Галичини ревізії в домах Українців і масово їх поарештовано. В самім Перемишлі заарештовано около 50 Українців. Цим разом не поминено також студентів-Українців в Кракові, бо й там переведено масові ревізії і арешти. Імен арештованих поліція не подає до відома тому, що ревізії і арешти трівают далі.

Цей новий в більших розмірах наскок поліції викликав серед Українців занепокоєння й переполох і то тим більше, цю аферу до небувалих розмірів і нацьковує польське міщанство на Українців.

Дня 14. липня арештовано у Володомирі Волинськім Дору Шмарок, як делеґатку МОДР-у (Міжнародня Організація Допомоги Революціонерам), а з нею ще чотирох Українців.

Всіх їх замкнено в арештах в Луцьку.

НЕМА АМНЕСТІЇ.

Помимо цього, що справа амнестії для політичних вязнів в Польщі стала до цеї міри пекучою, що в Варшаві повстав міжпартійний комітет для боротьби за повну амнестію, який знайшов відгук в цілій Польщі в численних зборах, протестах і резолюціях, помимо цього, що долею політичних вязнів заінтересувалася Міжнародня Організація Допомоги Революціонерам, що у Франції повстав окремий комітет для боротьби за амнестію в Польщі і видав у цій справі відозву до культурного світа, помимо цього, що самі теперішні керовники Польщі признавали конечність амнестії і її обіцювали, — амнестії нема.

Премієр міністрів Бартель, в свойому експозе з 19. ц.м. спромігся в цій справі на таке становище уряду: "уряд хоче зліквідувати справу політичних злочинів, поповнених перед першим квітнем 1923 р. через **індивідуальну** амнестію в границях правних."

В практиці буде це означати тільки, що нічо.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИСТУП "ДІЛА."

Варшавський кореспондент "Діла", який є півофіціяльним представником УНДО на варшавському ґрунті, мав інтервю з новим міністром освіти Суйковським. І хоч міністер заявив, що нікому нічого не обіцює, і що як ситуація позволить, то може щось зробиться, то мимо цього кореспондент оголосив в "Ділі", що треба допомогти новому міністрові зазнайомитися з справжнім станом українського шкільництва, а тоді треба буде попрохати у нього багато конкретніших відповідей.

Опозиція УНДО, устам "Ради"; добачуючи в тім намацування дороги до угодової політики, називає виступ "Діла" нещасливим, тим більше, що "Діло" являється півофіціяльним органом і кузнею політичної думки УНДО.

СЕЛЯНЕ ХАЙ ВІДСИДЯТЬ ЩЕ.

Апеляцію 42 бесарабських селян, засуджених по татар-бунарському процесі, букарештським військовим судом і сенатом відхилено, — бо-ж селяне мають відбути накладену військовим судом кару.

ЯК ВИГЛЯДАЄ АҐРАРНА РЕФОРМА СЕРЕД БУКОВИНСЬКИХ СЕЛЯН.

Аґрарна реформа на Буковині завдала стільки ударів буковинській сільській голоті, що просто стогін стоїть по всій країні. Що сам закон, який його видали дідичі та капіталісти, а що ще й аґенти цієї реформи дошкуляють селянина, — хоч лягай та вмирай!

Ось що пишуть селяни села Давидівці на Буковині

— Аґрарна комісія приділила для нашого села 30 гектарів до поділу. Гадав-би хто, що це поле розділилося найбіднійшим селянам. Але воно не так. Цього року аґент від аґрарної реформи Александер Цурканович росподілив ці гектари, як йому хотілося — дістали багатші, що йому-ж за це задурно обробляють поле.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Аерохем. — Товариство Аерохем (повітряної фльоти) на Україні числить 227,000 членів, які працюють в 5,000 осередках. Це товариство має за завдання не тільки сприяти поширенню повітряної фльоти але й нищити хемічними средствами шкідників, що нищать урожай та овочі.

Курси тракторо - інструкторів. — В 1926—1927 році відкриється на Україні 22 школі для вивчення тракторного фаху. Через ці курси має перейти 5,500 осіб. Засновано буде чотирохмісячні курси для підготовки інструкторів-механіків. Всього в 1926—1927 році передбачається витратити на тракторизацію 11,533,945 карбованців.

Поширення індустрії. — Президія Вищої Ради Народнього господарства України затвердила для республіканських тростів 59,590,000 карбованців для будови фабрик, а для полудневого машино-будівельного тросту 12,400,000 карбованців. За ці гроші буде відремонтовано і нових збудовано ряд фабрик і заводів.

Електрофікація. — За три роки мають бути електрофіковані всі окружні і районні центри Харківщини. Ця електрофікація по приблизному рахунку коштуватиме 1,380,000 карбованців.

Кооперація. — За останні півтора року сільсько-господарська кооперація на Україні зросла в такому розмірі: універсальних товариств збільшилося з 3,700 до 4,700, а спеціяльних (молочарських, буряковиx і ин.) з 251 до 2,900. Оборот кооперації за два роки збільшився з 1,800,000 карбованців до 2,900,000 карбованців.

Видавництво. — Державне Видавництво України має видати цего року, за проектом Народнього Комісаріяту Освіти, 1,900 назв книжок, з них 75 процент шкільні підручники. До цего не включаються видавництва Книгоспілки та инших видавничих товариств.

Українізація Кубані. — Розроблено подрібний плян переведення українізації на Кубані. Для цего створено центральну комісію і поорганізовано комісії по всіх районах Кубані. В багатьох районах школи і хати-читальні вже переведено на українську мову.

З'їзд інспекторів літератури. — В жовтні скликається другий всеукраїнський з'їзд інспекторів літератури, який крім ріжних внутрішніх справ, обговорить справу літературного звязку України з закордоном.

Школа ім. Франка. — В селі Камянському, на Дніпропетровщині, селяне і педагогічний персонал ухвалили назвати свою школу семирічку ім. І. Франка.

З ПОЛЯ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

СКІЛЬКО Є ТЕЛЕФОНІВ НА СВІТІ.

Статистичне бюро, яке покінчило недавно обрахунок телефонів в світі, подає, що на цілій земській кулі є 26,038,508 телефонів.

З того на самі Злучені Держави припадає 16,072,758, отже більше ніж три пяті всіх телефонів на світі.

В цілій Европі є заледви 6,895,365 телефонів, це є менше як половина того, що мають Зл. Держави, де один телефон припадає на кожних 7 людей.

Один нюйорський стейт посідає стільки телефонів, що ціла німецька держава. Якраз 1925 року минуло 50 літ від впровадження телефону до загального вживаня.

МАШИНА В ЛЮДСЬКІМ ТІЛІ.

Нема на світі такої машини, що працювала би безнастанно без направи або зміни складових частин 70, 80 чи 100 літ. Одиноким таким мотором є людське серце. Воно бє сто тисячів разів на добу, отже 40 міліонів разів на рік. При кожнім ударі перепливає через серце десята частина міри крови, або протягом години переливає тої крови 400 кварт, а протягом доби 10,000 тисяч. Серце важить одну третину фунта і є трохи більше від долоні.

З РОСТИННОГО ЦАРСТВА.

Індійський вчений Ягадіс Хандра Бозе доказує, що рослини живуть як люде, мають бюче серце і пливучу кров.

Учений заявляє, що вся дотеперішня наука про життя рослин хибна. Хиби тої науки доказує він при помочі своїх дуже делікатних інструментів, які в силі передати найменші дрожання рослин.

На його другу публичну лекцію в Англії зібралися великі маси цікавих, щоби хоч поглянути на того дивного ученого.

Ягадіс демонстрував свій виклад і защіплював рослинам їдь гадини та виказував, що рослинні нерви реаґують таксамо, як людські, а навіть в той сам спосіб.

Апарати були так делікатні, що не можна було знайти тягару для міряння рухів, бо алюмінюм показався за тяжким.

І. Ю. КУЛИК. 4)

СУЧАСНА УКР. ЛІТЕРАТУРА Й УҐРУПОВАННЯ В НІЙ.

(Продовження.)

1. Ось як описано Дніпро в "Географії України" проф. Покровського та Л. Колісниченка:

"Найбільша ріка України — Дніпро... Випливає Дніпро коло Кльоцева на Білорусі з маленького озера в Смоленщині. В Україну вступає він вже чималою рікою, в середній частині своєї течії. Коло Києва має широке русло на 850 м. У нижній частині течії, за Катеринославом, виступають з Дніпра ґранітні скелі й пороги — водоспади, що тягнуться на 53 км. аж до Запоріжжя. Всіх порогів 12, головних 9... Дніпро завдовжки на 2,100 км." — і т. д.

Чи це є мистецький твір? Ні, бо це дає лиш наукові відомости про Дніпро, але не дає нам образу, художньої уяви, картини, отже промовляє до нашого розуму, а не до почуття. Це не мистецький, лише науковий твір.

Тепер подивимось, як змальовують той самий Дніпро митці красного письменства:

2. **Т. Г. Шевченко —**

"Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
До долу верби гне високі,
Горами хвилі піднима",

("Причина".)

Або:

". . . . . пороги
Між очеретами
Ревуть, стогнуть, розсердились,
Щось страшне співають!
. . . . . .
Дніпро на нас розсердився,
Плаче Україна"...

Або ще:

"А Дніпр мов підслухав: широкий та синій
Підняв гори-хвилі, а в очеретах
Реве, стогне, завиває,
Лози нагинає;
Грім гогоче, а блискавка
Хмару роздирає".

("Гайдамаки".)

3. **Ів. Нечуй-Левицький —**

"Українські степи мріють без краю. Вечір. Червоне сонце сідає й заливає степи. Дніпро лиснить червоним сумним світлом. Очерети дрімають. Верби стоять непорушно. Десь далеко понеслась моя думка понад лиманом. Вода лиснить в лимані... Тихо... глухо"..., ..."Місяць сходить, неначе золоте червоне коло... Темнішає... Степи й лиман криються фіолетовою імлою"

("В концерті".)

4. **Павло Тичина —**

"Посивів, Дніпре мій. Широкий — змеженів. О, де-ж твій дух? Де запал твій і сила? Обклався лисинами з берегів, потечу, побіжу по гладенькому дну, дивні царства знайду. Хочеш мира й спокою? Під чиєю рукою? Посивів, Дніпре мій. Широкий — змеженів.

По-над тобою хмари — армії хмар! Шалений вітер шаблями розмахує, кричить: хто не з нами — зарубаю! розсічу! А ти: до порогів тічу".

("Живем комуною".)

Наведені уривки з Шевченка, Нечуя-Левицького, Тичини — не дають нам наукових відомостів про Дніпро, не кажуть, звідки й де він тече, який точно завдовжки й завширшки. Але всі вони дають нам **образ** Дніпра, ніби малюють Дніпро майстерними рисами, гармонійними фарбами. І, читаючи ці мистецькі твори, ми **почуваємо** Дніпро, його скажену міць у хуртовину, його лагідну красу літньої тихої ночі, його втому, повстриману величність вітряного ранку; і мимоволі ми **переймаємось почуттям** цієї краси й величности Дніпра, бо переймалися ними й письменники, коли складали свої твори.

Придивляючись до наведених уривків, ми бачимо, що їх написано неоднаковим **складом.** Уривок з Нечуя-Левицького написано таким складом мови, яким ми звикли провадити звичайну розмову, балачку. Такий склад мови літературних творів називається **художньою прозою,** а твори ті — **прозовими.** Прозові твори — більші — називаються **романами і повістями;** менші — оповіданнями, новелями, сильветками то-що.

В уривкові з Шевченка ми помічаємо, що твір поділено на рядки, в котрих менш-більш однаково складів (частин слова); високі й низькі склади (з наголосами й без них) чергуються одне за одним, закінчення рядків більш-менш однакові, співзгучні. Такий склад мови називаємо **поезією,** або **віршами.** Чергування наголосів та рядків, що надає організованности творові — називається **ритмом,** а однакові, співзгучні закінчення рядків — **римами.** Ритм буває не тільки в поезії, але й у музиці (чергування звуків), і в малярстві (чергування ліній та фарб) і в танцю (чергування рухів). Є ритм і в праці, бо правильне чергування рухів у ній зберігає людську силу, енергію, надає праці більшої організованости (ось чому лекше працювати під пісню. Є ритм і в природі (чергування дня й ночи, діб року, розмірена течія води в річці й т. п.). Бувають вірші, де рядки не однакові, одні довші, другі коротші, але чергування наголосів точно додержано; такий розмір називається **"вільним віршом.** Його часто вживали українські поети, починаючи з Шевченка. Але останніми часами поети, особливо молоді, порушують і правильне чергування наголосів, міняють його від рядка до рядка; такий розмір називають "верлібром". Його вживають тому, що ним лекше передати, відбити бурхливий, мінливий хід сучасного життя, багатого подіями й змінами.

(Далі буде.)

Товариші! Відновляйте передплату одинокої робітничої ґазети "Укр. Роб. Вістей"!

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ

найновішу книжку відомого робітничого письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

Купіть, а ніколи не пожалуєте! Розповсюднюйте скрізь цю книжку.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

**Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.**